

Ölkəmizdə həyata keçirilən elm siyasəti Naxçıvan Muxtar Respublikasında yüksək səviyyədə dəstəklənir, elm sahəsində çalışanlara qayğı göstərilir, əsası 17 il əvvəl Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan AMEA-nın Naxçıvan Bölməsi dövlətin daim diqqəti əhatəsindədir. Muxtar respublikada bütün sahələr kimi elm ocağının da səmərəli fəaliyyəti üçün ardıcıl və məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir, Bölmənin maddi-texniki bazası gücləndirilir, əməkdaşlar üçün gözəl iş şəraiti yaradılır. Ötən illər ərzində Rəyasət Heyəti və elmi-tədqiqat institutları üçün müasir tələblərə cavab verən üç mərtəbəli bina ayrılıb, Batabat Astrofizika Rəsədxananın Batabat stansiyası və Bioresurslar İnstitutunun "Nəbatat Bağı"nın, Ordubadın Aşağı Əylis kəndində həmin institutun "Biokimyəvi tədqiqatlar laboratoriyası" üçün inzibati binalar tikilib istifadəyə verilib. Bölmənin nəzdində müasir avadanlıqlarla təchiz olunan "Tusi" nəşriyyatı, Yaşıl aptek, "Arxeologiya və Etnoqrafiya muzeyi", Distant Təhsil Mərkəzi, İnformasiya Kommunikasiya Texnologiyaları otağı yaradılıb, Seysmoloji Xidmət Mərkəzi zəruri müasir avadanlıqlar və proqram təminatı ilə təchiz olunub. "Nəbatat bağ"ının ərazisi işıqlandırma sistemi, "Ultra Sera" ailəsinə məxsus son texnologiyaya malik istilikxana qurulub. Bölmənin Elektron Kitabxanasında 12 terabayt yaddaşı olan əsas və ehtiyat server quraşdırılıb, elektron oxu zalı istifadəyə verilib.

AMEA-nın Naxçıvan Bölməsinin maddi-texniki bazası möhkəmləndirilir. Belə ki, ötən illər ərzində elmi-tədqiqat işlərinin daha da yaxşılaşdırmaq məqsədi ilə zəruri cihaz və avadanlıqların təmiri və təkmilləşdirilməsi işləri davam etdirilib. Ayrı-ayrı struktur bölmələr kompüter və avadanlıqları ilə təmin olunub, əməkdaşlara internet şəbəkəsinə mütəmadi qoşulmaq imkanı yaradılıb, müxtəlif elmi-tədqiqat laboratoriyaları üçün kimyəvi reaktivlər alınıb. Yalnız cari ilin iyul ayında 18 ədəd kompüter, 18 ədəd printer, skaner, "Tusi" nəşriyyatının çap keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq üçün 9 ədəd toner, Bioresurslar İnstitutu üçün minik avtomobili alınıb.

Elm adamlarına yaradılan şərait, göstərilən qayğı bunlarla bitmir. Dövlətin dəstəyi ilə hər il tədqiqatçıların elmi ezamiyyələrə göndərilməsi, çöl-tədqiqat işləri ilə bağlı mikroavtobusun kollektivin istifadəsinə verilməsi, xeyli sayda qiymətli arxiv materiallarının surətlərinin Bölmənin Mərkəzi Elmi Arxivində toplanaraq elmi işçilərin ixtiyarında olması, muxtar respublika ərazisində elmi ekspedisiyaların aparılması üçün ayrılan vəsaitlər və digər bu kimi görülən işlər, həyata keçirilən tədbirlər bu sahəyə mühüm əhəmiyyət verilməsi ilə yanaşı qeyd etdiyimiz qayğının təkzib olunmaz nümunələridir.

Bölmənin elmi işçilərinin mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması, əmək haqlarının artırılması, elmi əhəmiyyəti ilə seçilən əsərlərin dövlət mükafatına layiq görülməsi kimi tədbirlər elmə və elm adamlarına verilən yüksək dəyərin əyani göstəricisidir. Öz fəaliyyəti ilə fərqlənən Bölmə əməkdaşlarının fəxri adlarla, medallarla təltif edilməsi göstərir ki, elm adamlarına qayğı davamlı və sistemlidir.

Diyarımızın bütün sahələri kimi, bu gün elmimiz də inkişaf mərhələsinə yayıdır. Azərbaycanın ayrılmaq tərkib hissəsi kimi Naxçıvanın tarixini, maddi və mənəvi mədəniyyətini, təbii sərvətlərini, bitki, heyvanat aləmini və digər sahələrini hərtərəfli tədqiq et-

məyi qarşısına məqsəd qoyan Naxçıvan Bölməsinin elmi və təşkilati fəaliyyətində görülən işlərə gəlincə isə, bu elm ocağında 2003 -2019-cu illər ərzində elmi istiqamətlər müəyyən olunan müvafiq profillərə uyğun tədqiqat işləri aparılıb, ciddi elmi nəticələr və çoxsaylı elmi əsərlər ortaya qoyulub.

Ötən illərə nəzər salsaq görərik ki, muxtar respublikanın davamlı uğurlarına öz səmərəli elmi fəaliyyəti ilə layiqli töhfələr verən Bölmə əməkdaşları tərəfindən plan işindən əlavə ola-

si çap olunub. Əsərlərdən 18 monoqrafiya, 18 kitab, 1709 məqalə və konfrans materialı, 67 tezis xaricdə işıq üzünə görüb, 28 patent alınıb, 166 mühüm elmi nəticə əldə edilib. Bundan başqa, Bölmə əməkdaşları Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, Rusiya Fundamental Tədqiqatlar Fondu, Ümumdünya Təbiəti Mühafizə Fondunun elmin müxtəlif istiqamətləri üzrə keçirdiyi grant müsabiqələrində iştirak edərək 19-u respublika

iyası laboratoriyasında palçıqın kimyəvi analizi aparılıb, qatılaşdırılma, qurudulma metodikası, texniki şərtləri hazırlanıb, həm krem, həm də quru toz formasında qablaşdırılaraq satış üçün əczaxanalara göndərilib. Həmçinin, Darıdağ arsenli suyundan quru qalıq alınması üçün istehsal şəraiti yaradılıb, eyni zamanda Biləv zəy süxurundan üç birləşmənin alınması istiqamətində geniş tədqiqatlar aparılıb, qabillı gili əsasında yuyucu tozu hazırlanıb. Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində yem, dərman, efir yağlı, boyaq əhəmiyyətli, bəzək-bağçılıq üçün yararlı, bal verən, yeyilən yabanı qida bitkiləri, aşı maddəli, lifli, kitrelə, qlükozidli, alkaloidli, saponinli, flavanoidli, vitaminli, kosmetik və digər olmaqla, ümumilikdə 132 faydalı bitki qrupu müəyyən edilib. Bioresurslar İnstitutunun laboratoriyasında steril şəraitdə qurudulan dərman bitkilərdən qarışıqların hazırlanması üçün sertifikatlar alınıb. Dərman bitkilərindən xüsusi seçilmiş reseptlərə əsasən qarışıqlar hazırlanaraq qablaşdırılıb Bölmənin "Yaşıl aptek"inə, eyni zamanda muxtar respublikada fəaliyyət göstərən digər əczaxanalara göndərilib.

Fəaliyyətləri dövründə Bölmə əməkdaşları Türkiyə, Fransa, Almaniya, Misir, Avstriya, Pakistan, Qazaxıstan, Türkmənistan, Macarıstan, İran, Gürcüstan, Yaponiya, Rusiya, Ukrayna və başqa ölkələrdə keçirilən beynəlxalq elmi konfrans, konqres və simpoziumlarda elmin aktual problemlərinə dair məruzələrlə çıxış ediblər. Bölmədə özü də bir sıra aktual mövzularda həsr olunan beynəlxalq simpozium və konfranslar keçirib və həmin tədbirlərdə xarici ölkələrdə öz araşdırmaları ilə elm aləmində tanınan tədqiqatçılar iştirak ediblər. Türkiyə, İran, Rusiya, Fransa, ABŞ, Hollandiya, Portuqaliya və digər ölkələrin tanınmış simaları bölmənin qonağı olub, burada bölmə və bölmənin nəzdindəki institutlarda görülən işlərlə yaxından tanış ediliblər.

(Davamı 8-ci səhifədə)

Geniş imkanlar

raq Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri cənab Vasif Talibovun tövsiyəsi və qayğısı ilə 2 cildlik "Naxçıvan ensiklopediyası", Azərbaycan və ingilis dillərində "Naxçıvan abidələri ensiklopediyası", 3 cildlik "Naxçıvan tarixi", "Naxçıvanın tarixi atlası", "Naxçıvan teatrının salnaməsi", 3 cildlik "Naxçıvan folkloru antologiyası", 2 cildlik "Naxçıvan Muxtar Respublikasının Qırmızı Kitabı", "Naxçıvan Muxtar Respublikasının ampelografiyası", "Naxçıvan Muxtar Respublikasının dərman bitkiləri", Azərbaycan, ingilis və rus dillərində "Dədə Qorqud yurdu - Naxçıvan" tarixi-coğrafi və etnoqrafik atlas", 2 cildlik "Naxçıvan coğrafiyası" və digər fundamental elmi əsərlər nəşr edilib. Ümumilikdə bölmənin fəaliyyəti dövründə əməkdaşların 208 monoqrafiyası, 200 kitabı, 8034 elmi məqaləsi və konfrans materialı, 209 tezisi, 48 bukleti, 26 metodik vəsaiti, 21 xəritə olmaqla 6 kitabça, 5 tövsiyə-

və 4-ü beynəlxalq səviyyəli olmaqla 23 grant layihəsinin qalibi olublar.

Bölmə əməkdaşları Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri-nin "Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisindəki tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması və pasportlaşdırılması işinin təşkili haqqında "6 dekabr 2005-ci il tarixli Sərəncamına əsasən muxtar respublika ərazisində təşkil olunan, o cümlədən beynəlxalq ekspedisiyalarda xeyli sayda qiymətli materiallar əldə olunub. Bundan əlavə, 2013-cü ildə Ali Məclis Sədri-nin dəstəyi ilə Bölmədə yerli arxeoloji ekspedisiya qrupu yaradılıb ki, həmin ekspedisiya üzvlərinin ərazidə apardığı arxeoloji qazıntıların nəticələrini işıqlandıran elmi əsərlər hazırlanıb çap etdirilib.

Ali Məclis Sədri-nin "Şorsu" müalicəvi palçıqının hazırlanması ilə bağlı digər tapşırıqına əsasən, bölmənin Təbii Ehtiyatlar İnstitutunun Mineral xammalın kimyası və texnolog-

Geniş imkanlar

(Əvvəli 6-cı səhifədə)

Bu gün bölmə Türkiyənin İstanbul, Ankara, Ərzurum, İğdır universitetləri, İranın Təbriz Dövlət Universiteti, Təbriz Milli Kitabxanası, Rusiya Federasiyasının Elmlər Akademiyası, Moskva Dövlət, Tomsk universitetləri, Yer Maqnetizmi, Krım Astrofizika Rəsədxanası, Ümumdünya Təbiəti Mühafizə Fondu, Gürcüstan Respublikası Batumi Botanika Bağı, ABŞ-ın, Fransanın və digər xarici ölkələrin elmi müəssisələri ilə yaxından əməkdaşlıq edir.

Ötən dövr ərzində bir sıra xarici ölkələrin yüksək reytingli elmi jurnallarında əməkdaşların elmi məqalələri çap edilib. Respublikamızın hüdudlarından kənar da tanınan və xarici tədqiqatçılar tərəfindən elmi əsərlərdən istifadə olunan alimlərimizin uğurlu nailiyyətlərinin beynəlxalq səviyyədə qəbul edilməsinin nə-

ticəsidir ki, iki nəfər əməkdaş Rusiya Təbiətşünaslıq Akademiyasının professoru, bir nəfər "Elmin qızıl fondu" milli proqramı çərçivəsində Rusiya Təbiətşünaslıq Akademiyasının "Əməkdar elm və texnika xadimi" fəxri adına və Beynəlxalq Birləşmiş Elmlər Akademiyasının üzvü diplomuna layiq görülüb. Bir nəfər əməkdaş Ümumdünya Təbiəti Mühafizə Fondunun Asiya Birliyinin Fəxri fərmanına layiq görülüb, bir nəfər İngiltərənin Kembric Skolars Pablişinq nəşriyyatının "Qeyri üzvü kimya" jurnalının məsləhətçi redaksiya heyətinin üzvü, Çinin Hangzhou şəhərində keçirilən "Ətraf mühit və geoelm" beynəlxalq konfransına rəyçi və Beynəlxalq Seolit Assosiasiyasına üzv seçilib. Daha bir nəfər əməkdaş isə Göy mexanikası sahəsindəki nailiyyətlərinə görə Amerika Astronomiya və Astrofizika kimi nüfuzlu beynəlxalq jurnalın redaksiya heyətinə üzv və rəyçi seçilib.

Qürur doğuran haldır ki, əməkdaşlar

tərəfindən hazırlanan "Təbii suların geokimyası və Naxçıvan Muxtar Respublikasında yayılma xüsusiyyətləri" adlı kitab 38-ci Beynəlxalq Luvr kitab sərgisinin "Qızıl medalı"na və Xalq Təsərrüfatı Nailiyyətləri Sərgisində keçirilən V Beynəlxalq Moskva Təhsil sərgisinin diplomuna, eyni zamanda "Cəmiyyət və təbiətin qarşılıqlı əlaqəsində ekologiya və ətraf mühit" adlı kitab isə Rusiyanın paytaxtı Moskva şəhərində 31-ci Beynəlxalq Kitab Sərgi Yarmarkasında elmin və təhsilin inkişafında əhəmiyyətinə görə Təşkilat Komitəsinin "Qızıl medal" mükafatına layiq görüb.

Heç şübhə yoxdur ki, Bölmə əməkdaşları bundan sonra da əməli işləri ilə qarşıdakı vəzifələri yerinə yetirmək və ölkə elminin inkişafına layiqli töhfələr vermək üçün səylə çalışırlar.

Türkanə Bəylərli
AMEA Naxçıvan Bölməsinin
Informasiya şöbəsinin əməkdaşı